

utorak, 14. prosinca 2021.

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0489

Borba protiv rodno uvjetovanog nasilja: nasilje na internetu

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. prosinca 2021. s preporukama Komisiji o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja: nasilje na internetu (2020/2035(INL))

(2022/C 251/01)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 2. i članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir članak 8., članak 83. stavak 1. i članke 84. i 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 7., 8., 10., 11., 12., 21., 23., 24., 25., 26. i 47.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.“, a posebno u njoj utvrđen cilj oslobađanja žena i djevojčica od nasilja i stereotipa,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. travnja 2021. o Strategiji EU-a za suzbijanje trgovine ljudima 2021. – 2025.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 28. rujna 2017. naslovljenu „Suzbijanje nezakonitog sadržaja na internetu: povećanje odgovornosti internetskih platformi“,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. lipnja 2020. o Strategiji EU-a za prava žrtava (2020. – 2025.),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.“,
- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije o odluci Vijeća o sklapanju, od strane Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) i o izmjeni Direktive 2000/31/EZ,
- uzimajući u obzir Kodeks postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu koji je Komisija objavila u svibnju 2016. te njegov peti krug praćenja iz kojeg je proizišao dokument „Informativni članak – peti krug praćenja Kodeksa postupanja“,

utorak, 14. prosinca 2021.

- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koja je 11. svibnja 2011. otvorena za potpisivanje u Istanbulu,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu od 23. studenoga 2001.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o Strategiji EU-a za ravnopravnost spolova ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju od 10. lipnja 2021. o promicanju ravnopravnosti u obrazovanju i karijerama u područjima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. ožujka 2021. o proglašenju EU-a prostorom slobode za LGBTIQ osobe ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o provedbi Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. veljače 2021. o budućim izazovima u području prava žena u Europi: više od 25 godina od Pekinške deklaracije i platforme za djelovanje ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o rodnoj perspektivi tijekom i poslije razdoblja krize uzrokovane bolešću COVID-19 ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o premošćivanju digitalnog jaza između spolova: sudjelovanje žena u digitalnom gospodarstvu ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2020. o jačanju slobode medija: zaštita novinara u Europi, govor mržnje, dezinformiranje i uloga platformi ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2020. o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o pristupanju EU-a Istanbulskoj konvenciji i drugim mjerama za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. veljače 2019. o nazadovanju u području prava žena i rodne ravnopravnosti u EU-u ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. rujna 2018. o mjerama za sprječavanje i borbu protiv zlostavljanja i spolnog uznemiravanja na radnom mjestu, na javnim mjestima i u političkom životu u EU-u ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2018. o osnaživanju žena i djevojčica posredstvom digitalnog sektora ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ SL C 456, 10.11.2021., str. 208.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0296.

⁽³⁾ SL C 474, 24.11.2021., str. 140.

⁽⁴⁾ SL C 465, 17.11.2021., str. 30.

⁽⁵⁾ SL C 465, 17.11.2021., str. 160.

⁽⁶⁾ SL C 456, 10.11.2021., str. 191.

⁽⁷⁾ SL C 456, 10.11.2021., str. 232.

⁽⁸⁾ SL C 425, 20.10.2021., str. 28.

⁽⁹⁾ SL C 316, 6.8.2021., str. 2.

⁽¹⁰⁾ SL C 232, 16.6.2021., str. 48.

⁽¹¹⁾ SL C 449, 23.12.2020., str. 102.

⁽¹²⁾ SL C 433, 23.12.2019., str. 31.

⁽¹³⁾ SL C 390, 18.11.2019., str. 28.

utorak, 14. prosinca 2021.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. listopada 2017. o borbi protiv spolnog uznemiravanja i zlostavljanja u EU-u ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. listopada 2017. o borbi protiv kiberkriminaliteta ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2017. o Prijedlogu odluke Vijeća o sklapanju, od strane Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji ⁽¹⁶⁾,
- uzimajući u obzir odredbe pravnih instrumenata Ujedinjenih naroda u području ljudskih prava, posebno one koje se odnose na prava žena i djece, te druge instrumente Ujedinjenih naroda o nasilju nad ženama i djecom,
- uzimajući u obzir rezolucije Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 16. prosinca 2020. naslovljene „Jačanje napora za sprečavanje i iskorjenjivanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama” (A/RES/75/161) i „Pravo na privatnost u digitalnom dobu” (A/RES/75/176),
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava od 5. srpnja 2018. naslovljenu „Ubrzavanje napora za iskorjenjivanje nasilja nad ženama i djevojčicama: sprečavanje i odgovor na nasilje nad ženama i djevojčicama u digitalnim kontekstima” (A/HRC/RES/38/5),
- uzimajući u obzir izvješća posebnih izvjestitelja Ujedinjenih naroda za nasilje nad ženama, njegove uzroke i posljedice, a posebno izvješće od 18. lipnja 2018. o nasilju nad ženama i djevojčicama na internetu sa stanovišta ljudskog prava (A/HRC/38/47), izvješće od 6. svibnja 2020. o borbi protiv nasilja nad novinarkama (A/HRC/44/52) i izvješće od 24. srpnja 2020. o dodirnim točkama pandemije bolesti COVID-19 i pandemije rodno uvjetovanog nasilja nad ženama s naglaskom na nasilju u obitelji i inicijativi „mir u kući”,
- uzimajući u obzir Deklaraciju Ujedinjenih naroda o iskorjenjivanju nasilja nad ženama od 20. prosinca 1993.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja od 10. prosinca 1984.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda od 18. prosinca 1979. o ukidanju svih oblika diskriminacije žena,
- uzimajući u obzir Opću preporuku br. 35 Odbora za ukidanje diskriminacije žena od 14. srpnja 2017. o rodno uvjetovanom nasilju nad ženama kojom se ažurira Opća preporuka br. 19,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.,
- uzimajući u obzir opći komentar br. 13 (2011) Odbora za prava djeteta od 18. travnja 2011. o pravu djeteta na zaštitu od svih oblika nasilja,
- uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030., a posebno cilj održivog razvoja br. 5,
- uzimajući u obzir izvješće OEES-a o sigurnosti novinarki na internetu ⁽¹⁷⁾,

⁽¹⁴⁾ SL C 346, 27.9.2018., str. 192.

⁽¹⁵⁾ SL C 346, 27.9.2018., str. 29.

⁽¹⁶⁾ SL C 337, 20.9.2018., str. 167.

⁽¹⁷⁾ https://www.osce.org/files/f/documents/2/9/468861_0.pdf

utorak, 14. prosinca 2021.

- uzimajući u obzir studiju Službe Europskog parlamenta za istraživanja naslovljenu „Borba protiv rodno uvjetovanog nasilja: Nasilje na internetu” – procjena europske dodane vrijednosti,
  - uzimajući u obzir studiju Službe Europskog parlamenta za istraživanja naslovljenu „Nasilje i govor mržnje protiv žena na internetu”,
  - uzimajući u obzir indeks ravnopravnosti spolova Europskog instituta za ravnopravnost spolova,
  - uzimajući u obzir Direktivu 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP⁽¹⁸⁾,
  - uzimajući u obzir Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP⁽¹⁹⁾,
  - uzima u obzir Uredbu (EU) 2021/1232 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. srpnja 2021. o privremenom odstupanju od određenih odredbi Direktive 2002/58/EZ u pogledu tehnologija koje pružatelji brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga upotrebljavaju za obradu osobnih i drugih podataka u svrhu borbe protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu⁽²⁰⁾,
  - uzimajući u obzir izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava od 3. ožujka 2014. „Nasilje nad ženama: istraživanje na razini EU-a”,
  - uzimajući u obzir izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava od 14. svibnja 2020. naslovljeno „Dug put do jednakosti za LGBTI zajednicu”⁽²¹⁾,
  - uzimajući u obzir pravno mišljenje nezavisnog odvjetnika Suda Europske unije o Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, s ciljem pojašnjenja pravne nesigurnosti o tome može li i na koji način Unija sklopiti i ratificirati Konvenciju, od 11. ožujka 2021.⁽²²⁾,
  - uzimajući u obzir rad Agencije Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) i Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol), uključujući Europolov Europski centar za kiberkriminalitet i njegovu procjenu prijetnje organiziranog kriminala na internetu,
  - uzimajući u obzir članke 47. i 54. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost u skladu s člankom 58. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost (A9-0338/2021),
- A. budući da je rodna ravnopravnost temeljna vrijednost i jedan od temeljnih ciljeva Unije te bi se trebala uzeti u obzir u svim politikama Unije; budući da je pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno pravo sadržano u članku 2. i članku 3. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), člancima 8., 10., 19. i 157. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i člancima 21. i 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”); budući da je prvi cilj strategije Unije za rodnu ravnopravnost 2020. 2025. usmjeren na iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja koje je opisano kao „jedan od najvećih izazova našeg društva” jer se s njime suočavaju žene u svim slojevima društva, neovisno o dobi, obrazovanju, dohotku, društvenom statusu ili zemlji podrijetla ili boravka te je ono jedna od najvećih prepreka postizanju rodne ravnopravnosti;

⁽¹⁸⁾ SL L 335, 17.12.2011., str. 1.

⁽¹⁹⁾ SL L 315, 14.11.2012., str. 57.

⁽²⁰⁾ SL L 274, 30.7.2021., str. 41.

⁽²¹⁾ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1_en.pdf

⁽²²⁾ <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=238745&doclang=en>

utorak, 14. prosinca 2021.

- B. budući da su nasilje nad ženama i djevojčicama i drugi oblici rodno uvjetovanog nasilja rašireni u Uniji i treba ih shvatiti kao ekstreman oblik diskriminacije, što ima ogroman učinak na žrtve i njihove obitelji i zajednice i kršenje ljudskih prava koje je ukorijenjeno u rodnoj nejednakosti te koje pridonosi nastavljanju i povećavanju te nejednakosti; budući da se rodno uvjetovano nasilje temelji na nejednakoj raspodjeli moći između žena i muškaraca, na uspostavljenim patrijarhalnim kulturama i praksama, te na rodnim normama, seksizmu i štetnim rodnim stereotipima, što je dovelo do dominacije nad ženama i djevojčicama u svoj njihovoj raznolikosti i njihove diskriminacije, uključujući LGBTIQ osobe;
- C. budući da bi „nasilje nad ženama” trebalo značiti svaki čin nasilja na rodnoj osnovi koji dovodi ili može dovesti do tjelesne, spolne, psihološke ili ekonomske povrede ili patnje žene, uključujući i prijetnje takvim djelima, prisilu ili svojevrijemno oduzimanje slobode, bilo u javnom ili privatnom životu, na internetu ili izvan njega;
- D. budući da žene i djevojčice u svoj svojoj raznolikosti i LGBTIQ osobe mogu biti meta rodno uvjetovanog nasilja na internetu na temelju njihova spola, rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja; budući da interseksijski oblici diskriminacije, uključujući diskriminaciju na temelju rase, jezika, vjere, uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, pripadnosti nacionalnoj ili etničkoj manjini, rođenja, spolne orijentacije, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, bračnog statusa ili migrantskog ili izbjegličkog statusa, mogu pogoršati posljedice rodno uvjetovanog nasilja na internetu; budući da je u Strategiji Unije o ravnopravnosti LGBTIQ osoba istaknuto da svi imaju pravo na sigurnost, bilo to kod kuće, u javnosti ili na internetu;
- E. budući da je istraživanje Agencije Europske unije za temeljna prava naslovljeno „EU LGBTIQ II” pokazalo da je 10 % LGBTIQ osoba u godini koja je prethodila anketi doživjelo uznemiravanje na internetu zbog svoje pripadnosti LGBTIQ skupini, među ostalim na društvenim mrežama; budući da su nerazmjerno pogođene interseksualne i transrodne osobe (16 %); budući da su tinejdžeri u dobi od 15 do 17 godina skupina koja je doživjela najviše uznemiravanja na internetu zbog pripadnosti LGBTIQ skupini (15 %), u usporedbi s drugim dobnim skupinama (7 % – 12 %);
- F. budući da se nasilje nad ženama i djevojčicama u svoj njihovoj raznolikosti te rodno uvjetovano nasilje pojavljuje u različitim oblicima te se različito manifestira, ali se ti oblici i manifestacije međusobno ne isključuju; budući da je nasilje na internetu često povezano s nasiljem izvan interneta i neodvojivo od njega jer mu može prethoditi, odvijati se paralelno ili ga perpetuirati; budući da bi rodno uvjetovano nasilje na internetu stoga trebalo shvatiti kao nastavak rodno uvjetovanog nasilja izvan interneta u internetskom okruženju;
- G. budući da se u studiji Službe Europskog parlamenta za istraživanja naslovljena „Borba protiv rodno uvjetovanog nasilja: Nasilje na internetu” (procjena europske dodane vrijednosti) o rodno uvjetovanom nasilju na internetu procjenjuje da je od 4 % do 7 % žena u Uniji u 12 mjeseci koji su prethodili studiji doživjelo uznemiravanje na internetu, dok je između 1 % i 3 % doživjelo uhođenje na internetu; budući da uhođenje na internetu ima više oblika i najčešći je oblik jedinog ili kombiniranog govora mržnje te je predugo nepriznato i neprijavljivo; budući da je anketa zaklade World Wide Web Foundation provedena 2020. među ispitanicima uz 180 zemalja pokazala da je 52 % mladih žena i djevojaka doživjelo zlostavljanje na internetu kao što su dijeljenje privatnih fotografija, videozapisa ili poruka bez njihova pristanka, zlobne i ponižavajuće poruke, pogrđni i prijeteci jezik, seksualno uznemiravanje i krivotvoreni sadržaj, a 64 % ispitanika reklo je da znaju nekoga tko je doživio taj oblik nasilja;
- H. budući da su mlade žene i djevojčice u većoj opasnosti od nasilja na internetu, posebno uznemiravanja na internetu i zlostavljanja na internetu; budući da je barem 12,5 % slučajeva maltretiranja u školi počinjeno na internetu⁽²³⁾; budući da su mladi sad sve češće spojeni na društvene mreže u ranijoj dobi; budući da ti oblici nasilja pogoršavaju društvene nejednakosti jer su mete najčešće mladi u najnepovoljnijem položaju; budući da prema UNICEF-u djevojčice doživljavaju uznemiravanje dvostruko češće od dječaka⁽²⁴⁾; budući da prema toj anketi žene manje vjeruju da tehnološka poduzeća odgovorno upotrebljavanju njihove podatke;

⁽²³⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/SRWomen/Pages/OnlineViolence.aspx>

⁽²⁴⁾ <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/-/bullying-perspectives-practices-and-insights-2017->

utorak, 14. prosinca 2021.

- I. budući da je 2014., prema izvješću Agencije Europske unije za temeljna prava od 3. ožujka 2014. „Nasilje nad ženama: istraživanje na razini EU-a”, u Uniji 11 % žena starijih od 15 godina doživjelo uznemiravanje na internetu, a uhođenje je doživjelo 14 % žena;
- J. budući da internetska povezanost i potreba za pristupom digitalnoj javnoj sferi dobivaju sve važniju ulogu u razvoju naših društava i gospodarstava; budući da radna mjesta sve češće uključuju digitalna rješenja te su o njima ovisna, što dovodi do sve većeg rizika za žene od doživljavanja rodno uvjetovanog nasilja na internetu dok sudjeluju na tržištu rada i u gospodarskim djelatnostima;
- K. budući da je zbog sve većeg dosega interneta, brzog širenja mobilnih informacija i upotrebe društvenih mreža u kombinaciji s kontinuumom višestrukih, opetovanih i međupovezanih oblika rodno uvjetovanog nasilja došlo do širenja rodno uvjetovanog nasilja na internetu; budući da se žene i djevojčice koje imaju pristup internetu češće suočavaju s nasiljem na internetu nego muškarci; budući da je posebni izvjestitelj Ujedinjenih naroda za nasilje nad ženama, njegove uzroke i posljedice napomenuo da će nove tehnologije „neizbježno dovesti do različitih i novih manifestacija nasilja nad ženama na internetu”; budući da se inovacije događaju brzinom koja često ne omogućuje promišljanje o njihovim dugoročnim posljedicama, a rodno uvjetovano nasilje na internetu vjerojatno će se i dalje širiti u nadolazećim godinama; budući da je potrebno na odgovarajući način procijeniti učinak rodno uvjetovanog nasilja na internetu na žrtve i razumjeti mehanizme koji omogućavaju počiniteljima da počine takav oblik rodno uvjetovanog nasilja kako bi se omogućili pristup pravnom lijeku, odgovornost i prevencija;
- L. budući da prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije ⁽²⁵⁾ svaka treća žena diljem svijeta doživljava fizičko ili seksualno nasilje uglavnom od strane intimnog partnera; budući da se rodno uvjetovano nasilje povećalo tijekom pandemije bolesti COVID-19, a ograničenja kretanja povećala su rizik od obiteljskog nasilja i zlostavljanja; budući da se zbog veće upotrebe interneta tijekom pandemije bolesti COVID-19 povećalo rodno uvjetovano nasilje na internetu i uz pomoć IKT-a, s obzirom na to da nasilni partneri i bivši partneri također nadziru, prate i prijete svojim žrtvama te vrše nasilje s pomoću digitalnih alata; budući da se nasilje na internetu može podudarati s fizičkim nasiljem i eskalirati u njega ako se ne riješi ranije; budući da u okviru strategije EU-a za prava žrtava 2020. – 2025. Komisija uviđa da je trenutačna situacija s pandemijom bolesti COVID-19 dovela do porasta kiberkriminaliteta u obliku kaznenih djela protiv spolne slobode na internetu i zločina iz mržnje;
- M. budući da su najčešće vrste rodno uvjetovanog nasilja na internetu kaznena djela kao što su uznemiravanje, uhođenje na internetu, kršenje privatnosti povezano s IKT-om, uključujući pristup podacima ili slikama, njihovo uzimanje, snimanje, dijeljenje i stvaranje te manipulaciju podacima ili slikama, uključujući intimne podatke, bez pristanka, krađu identiteta i govor mržnje na internetu, prisilnu kontrolu digitalnim nadzorom i kontrolu komunikacija s pomoću aplikacija za uhođenje i špijuniranje te upotrebu tehnoloških sredstava za trgovanje ljudima, uključujući u svrhu seksualnog iskorištavanja;
- N. budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu može biti počinjeno upotrebom cijelog niza komunikacijskih kanala i alata na internetu, koji uključuju društvene mreže, mrežni sadržaj, stranice za rasprave, internetske stranice za upoznavanje, rubrike za komentare i sobe za čavrljanje za vrijeme igranja računalnih igrica; budući da se mnoge vrste rodno uvjetovanog nasilja na internetu mogu počinuti puno lakše i u većim razmjerima nego fizički oblici rodno uvjetovanog nasilja;
- O. budući da su neke države članice donijele zakone samo o nekim posebnim oblicima rodno uvjetovanog nasilja na internetu te stoga i dalje postoje znatni nedostaci; budući da trenutačno ne postoji zajednička definicija ili učinkovit politički pristup borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu na razini Unije; budući da takvo nepostojanje usklađene definicije na razini Unije dovodi do znatnih razlika u pogledu mjere u kojoj se države članice bore protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu i u kojoj ga sprečavaju, što ostavlja velike razlike i rascjepkanost u razini zaštite koju pružaju, unatoč prekograničnoj prirodi kaznenog djela; budući da je stoga potrebna usklađena pravna definicija rodno uvjetovanog nasilja na internetu kako bi se osigurala konvergencija i na nacionalnoj razini i na razini Unije;

⁽²⁵⁾ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>

utorak, 14. prosinca 2021.

- P. budući da prema posebnoj izvjestiteljici UN-a za nasilje nad ženama, njegove uzroke i posljedice definicija „nasilja nad ženama na internetu obuhvaća bilo koje djelo rodno uvjetovanog nasilja nad ženama koje je korištenjem IKT-a, kao što su mobilni telefoni i pametni telefoni, internet, platforme društvenih mreža ili elektronička pošta, djelomično ili u potpunosti počinjeno, potpomognuto ili pogoršano nauštrb neke žene zbog njezina spola ili koje nerazmjerno pogađa žene ⁽²⁶⁾;
- Q. budući da bi kriminalizacija rodno uvjetovanog nasilja na internetu mogla imati odvraćajući učinak na počinitelje zbog straha od kazni ili svijesti da čine kazneno djelo;
- R. nastaju novi oblici zbog brzog razvoja i upotrebe digitalnih tehnologija i aplikacija; budući da su ti različiti oblici rodno uvjetovanog nasilja na internetu i uznemiravanja na internetu usmjereni na sve dobne skupine, od rane dobi do školskog i profesionalnog života, do kasnijih godina; budući da se ne bi trebala zanemariti mogućnost da se nasilje na internetu očituje i kao fizičko nasilje;
- S. budući da je prema Europskom institutu za ravnopravnost spolova (EIGE) sedam od deset žena doživjelo uhođenje na internetu; budući da je softver za uhođenje vrsta softvera koja olakšava zlostavljanje omogućavanjem nadziranja uređaja osobe, a da ta osoba nije pristala na nadzor niti zna da je se nadzire te je nadziranje tajno, a softver skriven; budući da je softvere za uhođenje zakonski moguće upotrebljavati i kupiti u Uniji te često stavljaju na tržište kao softveri za roditeljski nadzor;
- T. budući da se seksualno zlostavljanje na temelju slika često koristi kao oružje za uznemiravanje i ponižavanje žrtava; budući da su „deepfakes” (uvjerljiv krivotvoreni sadržaj) relativno nov način da se rodno uvjetovano nasilje iskoristi za iskorištavanje, ponižavanje i uznemiravanje žena;
- U. budući da su seksualno zlostavljanje na temelju slika i internetske stranice na kojima se takvo zlostavljanje širi rastući oblik nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama; budući da posljedice spolnog zlostavljanja na temelju slika mogu biti spolne naravi, ako je spolni odnos sniman ili distribuiran bez pristanka, psihološke naravi, jer privatni život žrtava postaje javan, i ekonomske naravi jer seksualno zlostavljanje pomoću slika na internetu može ugroziti sadašnji ili budući profesionalni život žrtve;
- V. budući da postoji povećani rizik da se na internetskim stranicama za pornografiju šire intimni i seksualni videozapisi žena bez pristanka te da se šire za novčanu korist; budući da širenje privatnog sadržaja na internetu bez pristanka žrtve, a posebno seksualnog zlostavljanja, predstavlja dodatni traumatični element nasilja, često s dramatičnim posljedicama, uključujući samoubojstvo;
- W. budući da su mlade žene, a posebno djevojčice, izložene rodno uvjetovanom nasilju na internetu koje uključuje upotrebu novih tehnologija, uključujući uznemiravanje na internetu i uhođenje na internetu u obliku prijetnji silovanjem, smrću, kršenje privatnosti povezano s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te objavljivanje privatnih informacija i fotografija;
- X. budući da u 15 država članica rodni identitet trenutno nije uključen u zakone o govoru mržnje; budući da se u svojoj strategiji za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. i strategiji o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. 2025. Komisija obvezala predstaviti inicijativu u cilju proširenja područja kaznenih djela u kojima je moguće usklađivanje na specifične oblike rodno uvjetovanog nasilja u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a;
- Y. budući da statistički podaci navedeni u ovoj Rezoluciji pokazuju da je govor mržnje protiv LGBTIQ osoba raširen, posebno na internetu, te da u nekim državama članicama ne postoje zakoni za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje takvih oblika zlostavljanja na internetu;

⁽²⁶⁾ Izvješće UN-a od 18. lipnja 2018. posebne izvjestiteljice za nasilje nad ženama, njegove uzroke i posljedice o nasilju nad ženama na internetu iz perspektive ljudskih prava (A/HRC/38/47).

utorak, 14. prosinca 2021.

- Z. budući da je Unija 2017. potpisala Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Istanbulska konvencija”), koja je i dalje mjerilo za međunarodne standarde za iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja, te da je zaključivanje pristupanja Unije toj Konvenciji ključni prioritet Komisije;
- AA. budući da je za iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja, uključujući rodno uvjetovano nasilje na internetu, nužno oslanjati se na dosljedne, opipljive, reprezentativne i usporedive administrativne podatke koji se dobivaju prikupljanjem u sklopu čvrstog i koordiniranog okvira; budući da ne postoje sveobuhvatni i usporedivi raščlanjeni podaci o svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja i njegovim korjenskim uzrocima; budući da, unatoč sve većoj osviještenosti o toj pojavi, neprikupljanje podataka o svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja onemogućuje točnu procjenu njegove raširenosti; budući da je takav nedostatak dostupnih podataka povezan s neprijavlivanjem slučajeva rodno uvjetovanog nasilja na internetu; budući da se Istanbulskom konvencijom i Direktivom 2012/29/EU od država članica zahtijeva izvješćivanje o statističkim podacima i pružanje podataka raščlanjenih po spolu;
- AB. budući da kaznenopravni odgovor na prijave žrtava rodno uvjetovanog nasilja na internetu i dalje zaostaje, što pokazuje nedostatak razumijevanja i osviještenosti o ozbiljnosti tih kaznenih djela te odvraća od prijavljivanja u mnogim državama članicama; budući da razvijanje mekih vještina policijskih službenika kako bi mogli pažljivo slušati, razumjeti i poštovati sve žrtve svih oblika rodno uvjetovanog nasilja može pomoći u rješavanju problema neprijavlivanja i ponovne viktimizacije; budući da je osiguravanje pristupačnih postupaka i mehanizama za prijavu te pravnih lijekova neophodno za promicanje sigurnijeg okruženja za sve žrtve rodno uvjetovanog nasilja; budući da bi žrtvama nasilja na internetu trebale biti dostupne informacije o tome kako i kome se obratiti u službama kaznenog progona, kao i o dostupnim pravnim lijekovima za pomoć žrtvama u kriznim situacijama;
- AC. budući da su Europolov Europski centar za kiberkriminalitet, Eurojust i Agencija Europske unije za kibersigurnost (ENISA) proveli istraživanja o kibernetičkom kriminalu na internetu; budući da su neke žene i LGBTIQ osobe, kao što su feminističke aktivistice i aktivistice koji pripadaju skupini LGBTIQ, umjetnice, političarke, žene na javnim položajima, novinarka, blogerice, borkinje za ljudska prava i druge javne osobe, posebno pogođene rodno uvjetovanim nasiljem na internetu i budući da to ne uzrokuje samo štetu njihovom ugledu, psihološku štetu i patnju, nego može dovesti i do poremećaja u životnoj situaciji žrtve, narušavanja privatnosti i štete za osobne odnose i obiteljski život te može odvratiti žrtve od digitalnog sudjelovanja u političkom, društvenom, gospodarskom i kulturnom životu;
- AD. budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu često dovodi do autocenzure i da takva situacija može imati negativan utjecaj na profesionalni život i ugled žrtava rodno uvjetovanog nasilja na internetu; budući da zbog nasilnih i rodno utemeljenih prijetnji žrtve često pribjegavaju upotrebi pseudonima, ne ističu se u internetskom okruženju, odlučuju privremeno isključiti, deaktivirati ili trajno izbrisati račune na internetu ili su čak primorane napustiti svoju profesiju; budući da to može ušutkati ženske glasove i mišljenja te pogoršati već postojeću rodnu nejednakost u političkom, društvenom i kulturnom životu; budući da porast rodno uvjetovanog nasilja nad ženama na internetu može spriječiti daljnje sudjelovanje žena u samom digitalnom sektoru, čime se perpetuira rodna pristranost u osmišljavanju, razvoju i primjeni novih tehnologija te dolazi do replikacije postojećih diskriminacijskih praksi i stereotipa koji pridonose normalizaciji rodno uvjetovanog nasilja na internetu;
- AE. budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu izravno utječe na seksualno, fizičko i psihološko zdravlje i dobrobit žena te ima negativan društveni i gospodarski učinak; budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu negativno utječe na sposobnost žrtava da u potpunosti ostvare svoja temeljna prava, što stoga ima teške posljedice za društvo i demokraciju u cjelini;
- AF. budući da štetan gospodarski učinak rodno uvjetovanog nasilja i problemi s mentalnim zdravljem koje ono uzrokuje mogu ozbiljno utjecati na žrtve, uključujući njihovu sposobnost traženja zaposlenja, te mogu uzrokovati financijski teret; budući da gospodarski učinak rodno uvjetovanog nasilja može uključivati utjecaj na zapošljavanje, kao što je manja prisutnost na radnom mjestu, rizik od ugrožavanja radnog statusa, što dovodi do rizika od gubitka radnih mjesta ili niže produktivnosti; budući da utjecaj rodno uvjetovanog nasilja na internetu na mentalno zdravlje može biti

utorak, 14. prosinca 2021.

složen i dugoročan; budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu, kao što su tjeskoba, depresija i trajni posttraumatski simptomi, ima štetne međuljudske, društvene, pravne, gospodarske i političke posljedice na mentalno zdravlje te u konačnici utječe na život i identitet mladih; budući da ti učinci pogoršavaju druge oblike diskriminacije s kojima se suočavaju žene i tako pogoršavaju postojeće oblike diskriminacije i nejednakosti;

AG. budući da je u studiji Službe Europskog parlamenta za istraživanje naslovljenoj „Borba protiv rodno uvjetovanog nasilja: Nasilje na internetu” procijenjeno da je ukupan trošak uznemiravanja i uhođenja na internetu između 49 i 89,3 milijardi EUR, a najveća kategorija troškova je vrijednost gubitka u području kvalitete života, koja predstavlja više od polovine sveukupnih troškova (oko 60 % za uznemiravanje i oko 50 % za uhođenje na internetu);

AH. budući da prevencija, posebno na temelju obrazovanja koje uključuje digitalnu pismenost i vještine poput kiberhigijene i pravila ponašanja na internetu, mora biti ključan element svih javnih politika usmjerenih na suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja na internetu;

1. naglašava da je rodno uvjetovano nasilje na internetu nastavak rodno uvjetovanog nasilja izvan interneta i da nijedna politička alternativa neće biti učinkovita ako se to ne uzme u obzir; ističe da u okviru postojećih zakonskih akata Unije nisu osigurani mehanizmi za suočavanje s rodno uvjetovanim nasiljem na internetu na odgovarajući način; poziva države članice i Komisiju da oblikuju i provedu zakonodavne i nezakonodavne mjere, da se pozabave rodno uvjetovanim nasiljem na internetu i da uključe glasove žrtava rodno uvjetovanog nasilja na internetu u strategije za njegovo rješavanje, povezujući ih s inicijativama za iskorjenjivanje rodnih stereotipa, seksističkih stavova i diskriminacije žena; naglašava da bi ti budući prijedlozi trebali funkcionirati u skladu s postojećim prijedlozima, kao što su Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) i izmjeni Direktive 2000/31/EZ, kao i s pravnim aktima koji su već na snazi, kao što su Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁷⁾ i Direktiva 2012/29/EU;

2. podsjeća da ne postoji zajednička definicija rodno uvjetovanog nasilja na internetu, što dovodi do znatnih razlika u pogledu mjere u kojoj ga države članice sprečavaju i rješavaju, ostavljajući velike razlike u zaštiti, potpori i naknadi žrtvama među državama članicama; stoga poziva Komisiju i države članice da definiraju i usvoje zajedničku definiciju rodno uvjetovanog nasilja na internetu kojom bi se olakšao rad na analizi različitih oblika rodno uvjetovanog nasilja na internetu i njegovu suzbijanju, čime bi se osiguralo da žrtve rodno uvjetovanog nasilja na internetu u državama članicama imaju učinkovit pristup pravosuđu i specijaliziranim službama za potporu;

3. ističe da koncept rodno uvjetovanog nasilja na internetu ne može biti ograničen na upotrebu računalnih sustava, već bi i dalje trebao obuhvaćati široko područje, uključujući upotrebu IKT-a kojom se uzrokuje i omogućava nasilje nad pojedincima ili prijetnje nasiljem;

4. pozdravlja strategiju Unije za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025. koju je predložila Komisija kao instrument za borbu protiv nasilja nad ženama u svojoj njihovoj raznolikosti i rodno uvjetovanog nasilja te za rješavanje njegovih temeljnih uzroka; naglašava da je rodno uvjetovano nasilje na internetu duboko ukorijenjeno u dinamiku moći, gospodarsku neravnotežu i rodne norme; poziva države članice i Komisiju da riješe temeljne uzroke rodno uvjetovanog nasilja na internetu i da se pozabave rodnim ulogama i stereotipima koji nasilje nad ženama čine prihvatljivim;

5. poziva države članice da dodijele odgovarajuće ljudske i financijske resurse nacionalnim, regionalnim i lokalnim upravljačkim tijelima te za besplatnu pravnu pomoć, zdravstvenu zaštitu, osobito za mentalno zdravlje, i ustanove socijalne zaštite, uključujući organizacije žena, kako bi djelotvorno pomogle u sprečavanju rodno uvjetovano nasilje na internetu i zaštitile žene od njega;

⁽²⁷⁾ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

utorak, 14. prosinca 2021.

6. poziva Komisiju da osigura i suzbijanje nasilja na internetu, uključujući vrste koje se javljaju u seksualnoj industriji; poziva Komisiju i države članice da stanu na kraj pornografskoj industriji izgrađenoj na temelju trgovine ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, silovanja i drugih oblika napada i zlostavljanja žene i djece; poziva Komisiju i države članice da uključe mizoginiju među oblike govora mržnje i napade zbog mizoginije u zločine iz mržnje;
7. ističe da se sustavna i socijalna diskriminacija, uključujući na rodnoj, rasnoj ili ekonomskoj osnovi, ponavljaju ili pojačavaju na internetu; podsjeća da se ti oblici diskriminacije preklapaju, što dovodi do ekstremnijih posljedica za osobe u ranjivom položaju kao što su migrantice, žene koje pripadaju etničkim ili vjerskim zajednicama, žene s drugačijim sposobnostima, LGBTIQ osobe i tinejdžeri;
8. pozdravlja obvezu Komisije u okviru strategije za ravnopravnost LGBTIQ osoba 2020. – 2025. da proširi popis kaznenih djela na razini EU-a u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a kako bi se obuhvatili zločini iz mržnje i govor mržnje, među ostalim kada su usmjereni na LGBTIQ osobe;
9. ističe hitnu potrebu za otklanjanjem glavnih uzroka rodno uvjetovanog nasilja i poziva Komisiju da uzme taj pristup u obzir u idućem prijedlogu;
10. naglašava da je pandemija bolesti COVID-19 dovela do dramatičnog povećanja nasilja i zlostavljanja intimnih partnera, što se naziva „pandemijom u sjeni”, a uključuje fizičko, psihološko, seksualno i ekonomsko nasilje i njihovu internetsku dimenziju jer se mnogo veći dio društvenih života ljudi preselio na internet, a žrtve su bile prisiljene provoditi više vremena s počiniteljima, zbog čega su udaljenije od mreža potpore; također ističe da su tijekom ograničenja kretanja zbog bolesti COVID-19 mnoge LGBTIQ osobe bile izložene uznemiravanju ili zlostavljanju ili nasilju, među ostalim od strane članova obitelji, zakonskih skrbnika ili sustanara;
11. ističe da je zbog „pandemije u sjeni” ženama postalo teže ostvariti pristup djelotvornoj zaštiti, službama za potporu i pravosuđu te su razotkriveni manjkavi resursi i strukture za podršku, zbog čega brojnim ženama nije bila dostupna odgovarajuća i pravovremena zaštita; poziva države članice da povećaju pomoć koju pružaju preko specijaliziranih skloništa, telefonskih linija za pomoć i službi za potporu u cilju zaštite žrtava i lakšeg prijavljivanja, dobivanja pravne pomoći i kaznenog progona u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja;
12. izražava zabrinutost zbog slučajeva zločina iz mržnje i govora mržnje povezanih s poticanjem na diskriminaciju ili nasiljem do kojih je došlo tijekom pandemije bolesti COVID-19, što dovodi do stigmatizacije osoba iz skupina u ranjivom položaju;
13. poziva Komisiju da provede dublju analizu učinaka pandemije bolesti COVID-19 na sve oblike rodno uvjetovanog nasilja na internetu i poziva države članice da poduzmu učinkovite mjere uz potporu organizacija civilnog društva i tijela, ureda i agencija Unije kao što su Agencija za temeljna prava i Europol⁽²⁸⁾; nadalje potiče Komisiju da razradi protokol Unije o rodno uvjetovanom nasilju za vrijeme trajanja krize i u hitnim situacijama kako bi se usluge zaštite žrtava smatrale „ključnim uslugama” u državama članicama;
14. poziva Komisiju i države članice da prošire definiciju govora mržnje tako da uključuje i seksistički govor mržnje;
15. naglašava transnacionalnu prirodu rodno uvjetovanog nasilja na internetu; naglašava da rodno uvjetovano nasilje na internetu ima dodatne transnacionalne posljedice s obzirom na to da upotreba IKT-a ima prekograničnu dimenziju; ističe da se počinitelji služe internetskim platformama ili mobilnim telefonima povezanim sa zemljama koje nisu one u kojima se nalaze žrtve rodno uvjetovanog nasilja na internetu ili koje se u njima nalaze; ističe da bi brz tehnološki razvoj i digitalizacija mogli dovesti do novih oblika rodno uvjetovanog nasilja na internetu, što bi moglo dovesti do toga da se počinitelje ne poziva na odgovornost, čime bi se ojačala kultura nekažnjavanja;
16. poziva institucije, tijela, urede i agencije Unije te države članice i njihova tijela kaznenog progona da surađuju i poduzmu konkretne korake kako bi koordinirali svoje djelovanje u borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu;

(28) <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis>

utorak, 14. prosinca 2021.

17. naglašava da je važno razmotriti preklapanje rodno uvjetovanog nasilja na internetu i trgovanje ljudima koje se temelji na seksualnom iskorištavanju žena i djevojčica, posebno u kontekstu pandemije bolesti COVID-19; naglašava da je skretanje pozornosti na internetsku trgovinu ljudima na društvenim mrežama ključno za sprečavanje ulaska novih žrtava u mreže trgovine ljudima; nadalje ističe da je seksualno zlostavljanje pomoću slika na internetu vrlo ozbiljno narušavanje privatnosti i oblik rodno uvjetovanog nasilja, kako je pokazano u Irskoj u studenome 2020. kad su deseci tisuća seksualno eksplicitnih slika žena i djevojčica objavljeni bez njihova pristanka; stoga snažno potiče države članice da ažuriraju svoje nacionalno pravo kako bi na popis seksualnih kaznenih djela uključile seksualno zlostavljanje na temelju slika ili bilo kakvu razmjenu eksplicitnog intimnog materijala bez pristanka, odvojeno od slučajeva koji uključuju materijal povezan sa seksualnim zlostavljanjem djece;

18. potiče države članice da propisno i učinkovito usvoje i provedu odgovarajuće nacionalno pravo, uključujući kazneno pravo, i posebne politike za promicanje podizanja razine osviještenosti te da uspostave kampanje, programe osposobljavanja i obrazovne programe, među ostalim o digitalnom obrazovanju, pismenosti i vještinama, koji bi bili usmjereni i na mlađe generacije; potiče Komisiju da državama članicama u tome pruži potporu;

19. ističe važnost rodne ravnopravnosti u obrazovnim kurikulumima kako bi se riješili temeljni uzroci rodno uvjetovanog nasilja uklanjanjem rodni stereotipa i promjenom društvenih i kulturnih stavova koji dovode do štetnih društvenih i rodni normi; ističe ulogu kvalificiranih stručnjaka za osposobljavanje, kao što je obrazovno osoblje, u pružanju potpore studentima u pitanjima povezanim s rodno uvjetovanim nasiljem na internetu i važnost ulaganja u njih; napominje da bi posebnu pozornost trebalo posvetiti obrazovanju dječaka i muškaraca;

20. poziva države članice da osmisle politike i programe za potporu i osiguravanje odštete žrtvama te da poduzmu odgovarajuće mjere protiv nekažnjavanja počinitelja takvih djela, među ostalim razmatranjem revizije i izmjene svojeg nacionalnog prava o sudskim nalogima kako bi se nasilje na internetu uključilo kao jedan od načina na koji se sudski nalog može prekršiti;

21. poziva države članice da uspostave mreže nacionalnih kontaktnih točaka i inicijativa za poboljšanje usklađivanja pravila i jačanje provedbe postojećih pravila kako bi se riješio problem rodno uvjetovanog nasilja na internetu; podsjeća da se Konvencijom Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu, Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja te Istanbulskom konvencijom zahtijeva kriminalizacija posebnog ponašanja koje uključuje ili uključuje nasilje nad ženama i djecom, kao što je rodno uvjetovano nasilje na internetu;

22. poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuća sredstva za organizacije za zastupanje i organizacije za potporu žrtvama; naglašava važnost istraživanja fenomena rodno uvjetovanog nasilja na internetu; nadalje poziva Komisiju i države članice da povećaju sredstva kao što su ona namijenjena kampanjama za podizanje razine osviještenosti i borbi protiv rodni stereotipa;

23. poziva države članice da osiguraju obveznu, trajnu i rodno osjetljivu izgradnju kapaciteta, obrazovanje i osposobljavanje za sve relevantne stručnjake, posebno za pravosudna tijela i tijela kaznenog progona u borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu u svim fazama, da ih obrazuju o rodno uvjetovanom nasilju na internetu i o tome kako bolje razumjeti i skrbiti o žrtvama, posebno onima koje odluče podnijeti pritužbe, kako bi se izbjegla sekundarna viktimizacija i ponovna traumatizacija; također naglašava potrebu za osposobljavanjem u istragama i kaznenom progonu rodno uvjetovanih kaznenih djela nasilja na internetu;

24. podsjeća da je potrebno osigurati usluge podrške, telefonske linije za pomoć, pristupačne mehanizme izvješćivanja i pravne lijekove čiji je cilj zaštita i potpora žrtvama rodno uvjetovanog nasilja na internetu; poziva države članice da uz potporu Unije izrade usklađen, pristupačan i redovito ažuriran popis službi za potporu koji je jednostavno koristiti, telefonskih linija za pomoć i mehanizama za prijavu koji su dostupni u pojedinačnim slučajevima nasilja nad ženama na internetu, a on bi mogao biti dostupan na jedinstvenoj platformi, koja bi mogla sadržavati i informacije o potpori dostupnoj u slučaju drugih vrsta nasilja nad ženama; napominje da je rodno uvjetovano nasilje na internetu vjerojatno veći problem nego što to podaci trenutačno pokazuju zbog nedovoljnog prijavljivanja i normalizacije rodno uvjetovanog nasilja na internetu;

utorak, 14. prosinca 2021.

25. naglašava važnost medija i društvenih medija u podizanju razine osviještenosti o sprečavanju i borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu;

26. poziva Komisiju da promiče kampanje za podizanje razine osviještenosti, informiranje i zagovaranje kojima se rješava problem rodno uvjetovanog nasilja na internetu u svim njegovim oblicima te doprinosi osiguravanju sigurnog digitalnog javnog prostora za sve; smatra da bi kampanja za podizanje razine osviještenosti o rodno uvjetovanom nasilju na internetu na razini Unije trebala, među ostalim, sadržavati informacije usmjerene na obrazovanje mlađih građana Unije o tome kako prepoznati i prijaviti oblike nasilja na internetu te o digitalnim pravima; napominje da je rodno uvjetovano nasilje na internetu posebno usmjereno na mlade žene te u tom pogledu poziva na razvoj posebnih inicijativa za prevenciju i podizanje razine osviještenosti⁽²⁹⁾;

27. potiče Komisiju i države članice da uspostave pouzdan sustav za redovito prikupljanje statističkih raščlanjenih, usporedivih i relevantnih podataka na razini Unije o rodno uvjetovanom nasilju, uključujući nasilje na internetu i njegovu raširenost, dinamiku i posljedice, te da razviju pokazatelje za mjerenje napretka; ponovno potvrđuje potrebu za prikupljanjem sveobuhvatnih raščlanjenih i usporedivih podataka, uključujući znanstvene podatke, kako bi se izmjerili razmjeri rodno uvjetovanog nasilja, pronašla rješenja i mjerio napredak; poziva države članice da prikupe i dostave relevantne podatke; preporučuje da se Komisija i države članice koriste kapacitetima i stručnim znanjem EIGE-a, Eurostata, FRA-e, Europol, Eurojusta i ENISA-e; pozdravlja namjeru Komisije da provede istraživanje o rodno uvjetovanom nasilju u cijeloj Uniji, čiji će rezultati biti predstavljeni 2023.;

28. napominje da rodno uvjetovano nasilje na internetu može imati širok učinak s teškim i cjeloživotnim posljedicama na žrtve, kao što su fiziološki učinak i učinak na mentalno zdravlje, uključujući stres, probleme s koncentracijom, tjeskobu, napade panike, nisku razinu samopouzdanja, depresiju, posttraumatski stresni poremećaj, društvenu izolaciju, nedostatak povjerenja i nedostatak osjećaja kontrole, strah, samoozljeđivanje i suicidalne ideje;

29. ističe da rodno uvjetovano nasilje na internetu može dovesti do narušavanja ugleda, fizičkih i medicinskih problema, poremećaja u životnoj situaciji žrtve, kršenja prava na privatnost i povlačenja iz okruženja na internetu i izvan njega; naglašava da rodno uvjetovano nasilje na internetu također može imati štetan gospodarski učinak u smislu manje prisutnosti na radnom mjestu, rizika od gubitka posla, sposobnosti traženja zaposlenja i smanjene kvalitete života te naglašava da neki od njih utječu i na složene druge oblike diskriminacije s kojima se suočavaju žene i LGBTIQ osobe na tržištu rada;

30. zabrinut je zbog učinka koji utjecaj na mentalno zdravlje može imati na mlade, što može uzrokovati ne samo znatno štetno smanjenje njihova školovanja, već i njihovo povlačenje iz društvenog i javnog života, uključujući i izolaciju od njihovih obitelji;

31. ističe da rodno uvjetovano nasilje na internetu stvara negativan psihološki, društveni i gospodarski učinak na živote žena i djevojčica na internetu i izvan njega; napominje da rodno uvjetovano nasilje na internetu na različite načine pogađa žene i djevojčice kao posljedicu preklapanja oblika diskriminacije na temelju, među ostalim, njihove spolne orijentacije, dobi, rase, vjere ili invaliditeta, te podsjeća da je interseksijski pristup ključan za razumijevanje tih konkretnih oblika diskriminacije;

32. poziva Komisiju i države članice da posebnu pozornost posvete interseksijskim oblicima rodno uvjetovanog nasilja na internetu koji mogu utjecati na žene i djevojčice koje pripadaju skupinama koje se nalaze u ranjivom položaju, kao što su pripadnici etničkih manjina, osobe s invaliditetom i LGBTIQ osobe; podsjeća da se označavanje LGBTIQ pokreta kao „ideologije” povećava u komunikaciji na internetu i izvan njega te u kampanjama protiv takozvane „rodne ideologije”; ističe da su feministi i aktivisti koji pripadaju skupini LGBTIQ često meta klevetničkih kampanja, govora mržnje na internetu i zlostavljanja na internetu;

33. poziva države članice da razviju besplatne i pristupačne usluge potpore za skupine koje se nalaze u osjetljivom položaju, uključujući hitnu i dugoročnu potporu, kao što su psihološka, medicinska, pravna, praktična i socioekonomska potpora, i programe, posebno za digitalnu edukaciju, pismenost i vještine; poziva Komisiju da državama članicama u tome pruži potporu;

⁽²⁹⁾ Izvješće Agencije za temeljna prava od 3. ožujka 2014. „Nasilje nad ženama: istraživanje na razini EU-a”.

utorak, 14. prosinca 2021.

34. žali zbog činjenice da rodno uvjetovano nasilje na internetu postaje sve češće i smanjuje sudjelovanje žena i pripadnika skupine LGBTIQ u javnom životu i raspravi, što posljedično narušava demokraciju i načela Unije i sprečava ih da u potpunosti uživaju svoja temeljna prava i slobode, posebno slobodu govora; nadalje izražava žaljenje zbog toga što rodno uvjetovano nasilje na internetu uzrokuje i cenzuru; žali zbog činjenice da je „učinak ušutkavanja” prvenstveno usmjeren na žene aktivistice, uključujući žene i djevojčice koje su feministkinje, LGBTIQ+ aktivistice, umjetnice, žene u industrijama u kojima prevladavaju muškarci, novinarke, političarke, borkinje za ljudska prava i blogerice, što ih odvraća od sudjelovanja u javnom životu, među ostalim u politici i sferama donošenja odluka; zabrinut je zbog toga što se učinak uzrokovan rodno uvjetovanim nasiljem na internetu često prelijeva u stvarnost izvan interneta te da normalizacija nasilja na internetu prema ženama koje sudjeluju u javnim raspravama aktivno doprinosi nedovoljnom prijavljivanju tih zločina i posebno ograničava angažman mladih žena;

35. podsjeća na porast mizoginije, pokreta protiv rodne ravnopravnosti i antifeminističkih pokreta te njihovih napada na prava žena;

36. podsjeća da su rodne norme i stereotipi u središtu rodne diskriminacije; ističe utjecaj prikaza rodnih stereotipa u medijima i oglašavanja na rodnu ravnopravnost; poziva medijske kuće i poduzeća da ojačaju samoregulatorne mehanizme i kodekse ponašanja za osudu i borbu protiv seksističkog oglašavanja i medijskih sadržaja, kao što su seksističke slike i jezik, seksističke prakse i rodni stereotipi;

37. napominje da većinu počinitelja rodno uvjetovanog nasilja čine muškarci; ističe ključnu ulogu obrazovanja u ranoj dobi u promicanju i rješavanju pitanja jednakog statusa i odnosa moći između muškaraca i žena te između dječaka i djevojčica kako bi se uklonile predrasude i rodni stereotipi koji dovode do štetnih društvenih rodni normi; isto tako je zabrinut zbog činjenice da nasilje muškaraca prema ženama počinje nasiljem dječaka prema djevojčicama; podsjeća da se jezikom, nastavnim programima i knjigama koje se upotrebljavaju u školama mogu ojačati rodni stereotipi i dodatno podsjeća na važnost obrazovanja u području digitalnih vještina, kao što su kiberhigijena i pravila ponašanja na internetu, kao i toga da muškarci i dječaci upotrebljavaju tehnologiju s poštovanjem i da se znaju ponašati prema ženama i djevojčicama na internetu, kako bi se zajamčila sloboda izražavanja i smisleno sudjelovanje žena u javnom diskursu; u tom smislu poziva države članice da razviju strategije za borbu protiv rodni stereotipa u obrazovanju putem pedagoškog osposobljavanja, preispitivanja kurikuluma, materijala i pedagoških praksi;

38. ističe da se žene, djevojčice i LGBTIQ osobe suočavaju s brojnim preprekama ulasku u IKT i digitalna područja; žali zbog činjenice da rodni jaz postoji u svim domenama digitalne tehnologije, uključujući nove tehnologije kao što je umjetna inteligencija, a posebno je zabrinut zbog rodni jaza u području tehnoloških inovacija i istraživanja; ističe da je jedna od kritičnih slabosti umjetne inteligencije povezana s određenim vrstama pristranosti u pogledu spola, dobi, invaliditeta, vjeroispovijesti, rasnog ili etničkog podrijetla, društvenog statusa ili spolne orijentacije; poziva Komisiju i države članice da pojačaju mjere u cilju sprečavanja takvih pristranosti, konkretno rješavanjem problema rodni jaza u sektoru i osiguravanjem potpune zaštite temeljni prava;

39. potiče države članice da promiču uključivanje žena u sektor IKT-a i da promiču karijere žena u tom sektoru pružanjem dostatnih poticaja u svojim nacionalnim, regionalnim i lokalnim akcijskim planovima ili politikama o rodu; potiče Komisiju i države članice da riješe problem rodni jaza u sektoru IKT-a i znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) obrazovanjem, kampanjama za podizanje razine osviještenosti, stručnim osposobljavanjem, odgovarajućim financiranjem, promicanjem zastupljenosti žena u tim sektorima, posebno na položajima na kojima se donose odluke, boljom ravnotežom između poslovnog i privatnog života, jednakim mogućnostima, sigurnim i povoljnim radnim okruženjem, uključujući politike spolnog i moralnog uznemiravanja bez tolerancije;

40. poziva Komisiju i države članice da osiguraju pravilnu primjenu Direktive 2011/93/EU u cilju podizanja razine osviještenosti i smanjenja rizika od toga da djeca postanu žrtve seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja na internetu;

41. pozdravlja objavu Komisije u novoj strategiji za prava žrtava o pokretanju mreže Unije za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji i poduzimanju mjera za zaštitu žrtava rodno uvjetovanog kiberkriminaliteta olakšavanjem razvoja okvira za suradnju između internetskih platformi i drugih dionika;

utorak, 14. prosinca 2021.

42. prima na znanje poziv Savjetodavnog odbora Europske komisije za jednake mogućnosti žena i muškaraca na donošenje zakonodavstva na europskoj razini o borbi protiv nasilja nad ženama na internetu;
43. naglašava potrebu za zaštitom, osnaživanjem, podupiranjem i jamčenjem odštete za žrtve rodno uvjetovanog nasilja na internetu te za osiguravanjem jednakog pristupa pravosuđu, posebno u pogledu pružanja ključnog psihološkog i pravnog savjetovanja dostupnog svim žrtvama rodno uvjetovanog nasilja na internetu;
44. poziva države članice da osiguraju kvalitetno osposobljavanje uz rodno osviješten pristup za liječnike i druge stručnjake, uključujući osoblje socijalnih službi, službenike za provedbu zakona, pravosudne službenike i obrazovno osoblje, u suradnji s organizacijama civilnog društva;
45. u tom kontekstu podsjeća na važnost opremanja neovisnih organizacija civilnog društva financijskim i ljudskim resursima za pružanje usluga potpore, kao što su pravno savjetovanje i psihološka potpora te savjetovanje;
46. poziva države članice da službe za potporu, uključujući pravno i psihološko savjetovanje, učine dostupnima svim žrtvama, da uspostave jasan protokol za pomoć žrtvama rodno uvjetovanog nasilja na internetu i da spriječe daljnju štetu i ponovnu viktimizaciju te da osiguraju da žrtve imaju neposredan pristup pravosuđu; ističe potrebu za podizanjem razine osviještenosti žrtava o dostupnoj potpori; nadalje poziva države članice da razviju i šire dostupne informacije o zakonitim putovima i službama za potporu dostupnima žrtvama rodno uvjetovanog nasilja na internetu te da uspostave mehanizme za podnošenje pritužbi koji su lako i odmah dostupni žrtvama, među ostalim digitalnim sredstvima;
47. zabrinut je zbog stavljanja na tržište tehnologije koja olakšava zlostavljanje, a posebno zbog stavljanja na tržište softvera za uhođenje; odbacuje ideju da se aplikacije za uhođenje mogu smatrati aplikacijama za roditeljski nadzor;
48. ističe važnu ulogu koju internetske platforme moraju imati u borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu; naglašava da države članice trebaju surađivati s internetskim platformama kako bi donijele mjere kojima bi se zajamčili pravovremeni i pristupačni mehanizmi izvješćivanja u borbi protiv nasilja na internetu te osigurala sigurnost na internetu, privatnost žena na internetu i odgovarajući mehanizmi pravne zaštite;
49. poziva na učinkovitu suradnju između tijela kaznenog progona i tehnoloških poduzeća i pružatelja usluga, koja bi trebala biti u potpunosti u skladu s temeljnim pravima i slobodama te pravilima o zaštiti podataka, kako bi se zajamčila zaštita prava žrtava i zaštita samih žrtava;
50. u tom pogledu pozdravlja Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) i izmjeni Direktive 2000/31/EZ, čiji je cilj stvaranje sigurnijeg digitalnog prostora, u skladu s relevantnim pravnim aktima Unije u kojima su temeljna prava i slobode zaštićeni;
51. apelira na Vijeće da žurno zaključi ratifikaciju Istanbulske konvencije u ime Unije na temelju širokog pristupanja bez ograničenja te da zagovara njezinu ratifikaciju te brzu i pravilnu provedbu i primjenu u svim državama članicama; žali zbog toga što ju je do danas ratificirala samo 21 država članica te poziva Bugarsku, Češku, Mađarsku, Latviju, Litvu i Slovačku da ratificiraju Konvenciju;
52. naglašava da je Istanbulska konvencija najsveobuhvatniji međunarodni ugovor koji se bavi temeljnim uzrocima rodno uvjetovanog nasilja u svim njegovim oblicima i kojim se osigurava provedba zakonodavnih mjera za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja na internetu i izvan njega te bi se trebala smatrati minimalnim standardom; oštro osuđuje pokušaje nekih država članica da diskreditiraju Istanbulsku konvenciju i da vrate napredak postignut u borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja; naglašava važnost učinkovite provedbe Konvencije u cijeloj Uniji i podsjeća da neuspjeh u njezinoj ratifikaciji potkopava vjerodostojnost Unije; ističe da taj poziv ne umanjuje poziv na donošenje pravnog akta Unije o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja, nego ga dopunjuje; podsjeća na to da bi nove zakonodavne mjere u svakom slučaju trebale biti usklađene s pravima i obvezama iz Istanbulske konvencije te da bi trebale biti dopuna njezinoj ratifikaciji; stoga potiče države članice i Uniju da usvoje daljnje mjere, uključujući obvezujuće zakonodavne mjere, za borbu protiv tih oblika nasilja u predstojećoj direktivi o sprečavanju i borbi protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja;

utorak, 14. prosinca 2021.

53. kako je prethodno navedeno, odlučno potvrđuje svoju predanost borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja i ponavlja svoj poziv u pogledu potrebe za sveobuhvatnom direktivom koja bi obuhvaćala sve oblike rodno uvjetovanog nasilja, uključujući ugrožavanje seksualnog i reproduktivnog zdravlja žena i kršenje njihovih prava, nasilje na internetu te seksualno iskorištavanje i zlostavljanje, kao i obvezu sprečavanja, istrage i kaznenog progona počinitelja, zaštite žrtava i svjedoka te prikupljanja podataka, kao najboljim načinom za okončanje rodno uvjetovanog nasilja;

54. potiče Komisiju da iskoristi predstojeću direktivu kako bi kriminalizirala rodno uvjetovano nasilje na internetu kao temelj za usklađivanje postojećih i budućih pravnih akata;

55. poziva Vijeće da aktivira premošćujuću klauzulu donošenjem odluke kojom se rodno uvjetovano nasilje utvrđuje kao područje posebno teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima, u skladu s člankom 83. stavkom 1. trećim podstavkom UFEU-a;

56. traži da Komisija, u okviru svog nadolazećeg zakonodavnog prijedloga i na temelju članka 83. stavka 1. prvog podstavka UFEU-a, bez nepotrebne odgode podnese prijedlog akta o uspostavi mjera za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu u skladu s preporukama iz Priloga ovom dokumentu; ističe da taj prijedlog ne bi smio ugroziti napore da se rodno uvjetovano nasilje identificira kao novo područje posebno teškog kriminaliteta s prekograničnom dimenzijom, u skladu s člankom 83. stavkom 1. trećim podstavkom UFEU-a, ili bilo kakve pravne akte o rodno uvjetovanom nasilju koji iz toga proizlaze i koje je Parlament zatražio u svojim prethodnim pozivima;

57. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju i priložene preporuke prosljedi Komisiji i Vijeću.

—

utorak, 14. prosinca 2021.

PRILOG REZOLUCIJI:**PREPORUKE KOMISIJI U POGLEDU SADRŽAJA ZATRAŽENOG PRIJEDLOGA O BORBI PROTIV RODNO UVJETOVANOG NASILJA: NASILJE NA INTERNETU****1. preporuka o cilju zakonodavnog prijedloga**

Cilj je u nadolazeću direktivu o suzbijanju svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, kao usklađeni odgovor politike, uključiti minimalna pravila u vezi s definicijom kaznenog djela rodno uvjetovanog nasilja na internetu i povezane sankcije, uspostaviti mjere za promicanje i podupiranje djelovanja država članica u području sprečavanja tog kaznenog djela te uspostaviti mjere za zaštitu, potporu i osiguranje odštete za žrtve.

Osim toga, cilj je u skladu sa Strategijom o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025. u predstojeći prijedlog uključiti definicije zločina iz mržnje i govora mržnje na internetu kada su usmjereni na LGBTIQ osobe.

Prijedlogom se ne bi trebali ugroziti nikakvi naponi da se svi oblici rodno uvjetovanog nasilja utvrde kao novo područje osobito teškog kriminala.

2. preporuka o području primjene i definicijama

Definicijom rodno uvjetovanog nasilja na internetu trebalo bi utvrditi područje primjene, opseg te rodno uvjetovanu i intersekcijsku prirodu nasilja na internetu i naglasiti da je rodno uvjetovano nasilje na internetu dio kontinuuma rodno uvjetovanog nasilja.

Prijedlog bi trebao sadržavati definiciju koja se temelji na definicijama iz postojećih instrumenata, kao što su Konvencija Vijeća Europe o kiberkriminalitetu ili Istanbulska konvencija, definicije Odbora za Konvenciju o kiberkriminalitetu, Savjetodavnog odbora Komisije za jednake mogućnosti žena i muškaraca i posebnog izvjestitelja Ujedinjenih naroda za nasilje nad ženama, njegove uzroke, posljedice te definicije u kontekstu kiberkriminaliteta ili nasilja nad djecom na internetu ili nasilja nad ženama.

Na temelju postojećih instrumenata moguća definicija mogla bi biti: „Rodno uvjetovano nasilje na internetu oblik je rodno uvjetovanog nasilja i obuhvaća sva djela rodno uvjetovanog nasilja koja su korištenjem IKT-a, kao što su mobilni telefoni i pametni telefoni, internet, platforme društvenih mreža ili elektronička pošta, djelomično ili u potpunosti počinjena, potpomognuta ili pogoršana nauštrb neke žene zbog njezina spola, koja nerazmjerno pogađaju žene ili koja su počinjena nauštrb LGBTIQ osoba zbog njihova rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja, a za posljedicu imaju ili će vjerojatno imati tjelesnu, seksualnu, psihološku ili ekonomsku štetu, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, u javnom ili privatnom životu.”

— koja kaznena djela?

Uključivanje pojma „računalni kriminalitet” u članak 83. stavak 1. UFEU-a može obuhvaćati i kaznena djela počinjena protiv elektroničkih komunikacijskih mreža ili informacijskih sustava ili njihovim korištenjem, dok teški oblici rodno uvjetovanog nasilja na internetu s prekograničnom dimenzijom mogu biti obuhvaćeni područjem primjene „računalnog kriminala” u smislu članka 83. stavka 1. UFEU-a.

Osim toga, mjere kojima se nastoji spriječiti rodno uvjetovano nasilje i pomoći žrtvama mogle bi se uspostaviti na temelju članka 83. stavka 1. UFEU-a jer su sekundarne glavnom cilju zakonodavnog prijedloga.

Područje primjene zakonodavnog prijedloga trebalo bi obuhvaćati sve oblike rodno uvjetovanog nasilja koji su korištenjem IKT-a, kao što su mobilni telefoni i pametni telefoni, internet, platforme društvenih mreža ili elektronička pošta, djelomično ili u potpunosti počinjeni, potpomognuti ili pogoršani nauštrb neke žene zbog njezinog spola, koji nerazmjerno pogađaju žene ili koji su počinjeni nauštrb LGBTIQ osoba zbog njihova rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja.

utorak, 14. prosinca 2021.

Iako nije moguće predstaviti iscrpnu tipologiju različitih oblika nasilja na internetu na temelju spola jer se novi oblici neprestano pojavljuju i razvijaju, potrebno je spomenuti i definirati sljedeće vrste:

- **uznemiravanje na internetu**, uključujući zlostavljanje na internetu, seksualno uznemiravanje na internetu, neželjeno primanje seksualno eksplicitnog sadržaja, zlostavljanje na radnom mjestu i korištenje starog imena osobe;
- **uhođenje na internetu**;
- **povrede privatnosti povezane s IKT-om**, uključujući pristupanje, snimanje, razmjenu, stvaranje i manipulaciju osobnim podacima ili slikama, posebno uključujući seksualno zlostavljanje na temelju slike, stvaranje ili distribuciju privatnih seksualnih snimki bez pristanka, objavljivanje privatnih informacija i krađu identiteta;
- **snimanje i razmjena slika silovanja ili drugih oblika seksualnog napada**;
- **kontrola ili nadzor na daljinu**, uključujući putem špijunskih aplikacija na mobilnim uređajima;
- **prijetnje**, uključujući izravne prijetnje i prijetnje nasilje te pozive na nasilje, kao što su prijetnje silovanjem, iznuda, iznuđivanje seksualnih usluga, ucjena usmjerena na žrtvu, njezinu djecu ili rodbinu ili druge osobe koje podupiru žrtvu i koje su neizravno pogođene;
- **seksistički govor mržnje**, uključujući objavljivanje i dijeljenje sadržaja kojima se potiče na nasilje ili mržnju prema ženama ili LGBTIQ osobama na temelju njihova rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja;
- **poticanje samoozljeđivanja**, primjerice samoubojstva ili anoreksije te postupaka koji uzrokuju psihološke smetnje;
- **računalna oštećenja** datoteka, programa, uređaja, napadi na internetske stranice i druge kanale digitalne komunikacije;
- **nezakoniti pristup** mobilnim uređajima, telefonima, porukama e-pošte, porukama za trenutačnu razmjenu poruka ili profilima na društvenim mrežama;
- **kršenje** sudski naloženog **ograničenja komunikacije**,
- **korištenje tehnoloških sredstava za trgovanje ljudima**, među ostalim za seksualno iskorištavanje žena i djevojčica.
- **o kojim se žrtvama radi?**

Osobno područje primjene prijedloga trebalo bi obuhvaćati sve žrtve rodno uvjetovanog nasilja na internetu, uz posebno priznavanje višedimenzionalnih oblika diskriminacije i žrtava koje sudjeluju u javnom životu, što se odnosi na:

- žene i djevojčice u svoj njihovoj raznolikosti; kao i
- LGBTIQ osobe na temelju rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja.

3. preporuka o preventivnim mjerama

Države članice trebale bi provesti niz mjera kako bi spriječile rodno uvjetovano nasilje na internetu, a sve takve mjere trebale bi spriječiti ponovnu traumatizaciju i stigmatizaciju žrtava rodno uvjetovanog nasilja na internetu, biti usmjerene na žrtve i imati intersekcijski pristup. Te mjere trebale bi uključivati i:

- programe podizanja razine osviještenosti i obrazovne programe, uključujući programe namijenjene dječacima i muškarcima, kao i kampanje u kojima sudjeluju svi relevantni akteri i dionici kako bi se, u općem kontekstu rodno uvjetovanog nasilja, riješili temeljni uzroci rodno uvjetovanog nasilja kako bi se ostvarile promjene u društvenim i kulturnim stavovima i uklonile rodne norme i stereotipi, uz istodobno promicanje poštovanja temeljnih prava na internetu uz posvećivanje posebne pozornosti društvenim mrežama i povećanje pismenosti o sigurnoj upotrebi interneta;

utorak, 14. prosinca 2021.

- istraživanje o rodno uvjetovanom nasilju na internetu (uključujući aspekte kao što su uzroci, raširenost, učinak); žrtvama, počiniteljima, manifestacijama, kanalima i potrebama za službama za potporu; takva istraživanja trebala bi uključivati studije i prilagodbu statističkih podataka o kaznenim djelima o rodno uvjetovanom nasilju na internetu kako bi se utvrdile zakonodavne i nezakonodavne potrebe; takva istraživanja trebala bi poduprijeti prikupljanjem raščlanjenih, intersekcijskih i sveobuhvatnih podataka;
- uključivanje digitalnog obrazovanja, pismenosti i vještina, kiberhigijene i pravila ponašanja na internetu, među ostalim u školske kurikulume, u cilju promicanja boljeg razumijevanja digitalnih tehnologija, posebice kako bi se spriječila zlorporaba društvenih medija, i osnaživanja korisnika, poboljšanja digitalne uključenosti, osiguravanja poštovanja temeljnih prava, uklanjanja bilo kakvih rodni nejednakosti i pristranosti u pristupu tehnologijama i osiguravanja rodne raznolikosti u tehnološkom sektoru, posebno u razvoju novih tehnologija te u osposobljavanju nastavnika;
- olakšavanje pristupa žena obrazovanju i akademskoj zajednici u područjima digitalne tehnologije kako bi se uklonio rodni jaz, uključujući digitalni jaz među spolovima, i osigurala rodna raznolikost u tehnološkim sektorima, kao što su IKT i STEM, posebno u razvoju novih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju, te posebno na položajima na kojima se donose odluke;
- promicanje i dijeljenje najbolje prakse u pristupu pravosuđu, kažnjavanju i pravnim lijekovima koje se temelje na rodno osviještenom pristupu;
- promicanje integriranih i sveobuhvatnih obrazovnih programa i programa liječenja usmjerenih na sprečavanje počinitelja da ponovno počine kazneno djelo, kao i na promjenu ponašanja i načina razmišljanja u odnosu na nasilje, u suradnji s relevantnim institucijama i organizacijama civilnog društva, uzimajući u obzir prakse u zajednici i pristupe transformativne pravde, koji su ključni za zaustavljanje ciklusa štete;
- razvoj suradnje među državama članicama u svrhu razmjene informacija, stručnog znanja i najbolje prakse, posebno putem Europske mreže za sprečavanje kriminala (EUPCN) u suradnji s Europskim centrom za kiberkriminalitet u okviru Europolu i drugim povezanim tijelima, uredima i agencijama, kao što je Eurojust, u skladu s temeljnim pravima;
- osiguravanje da internetske platforme koje se primarno upotrebljavaju za širenje pornografskog sadržaja koje su izradili korisnici poduzimaju potrebne tehničke i organizacijske mjere kako bi se zajamčilo da su korisnici koji dijele sadržaj verificirani metodom dvostruke prijave putem elektroničke pošte i mobilnog telefona;
- prepoznavanje, podupiranje i pružanje informacija o organizacijama civilnog društva koje djeluju u području rodno uvjetovanog nasilja, prevencija, među ostalim osiguravanjem financijske potpore;
- promicanje ciljanog i kontinuiranog osposobljavanja za stručnjake na terenu i druge stručnjake, uključujući osoblje socijalnih službi, službenike tijela kaznenog progona, pravosudne službenike i druge relevantne aktere kako bi se osiguralo da se uzroci i posljedice rodno uvjetovanog nasilja na internetu razumiju, da se sa žrtvama postupa prikladno te da se u osposobljavanju svih stručnjaka na terenu primjenjuje rodno osviješteni pristup;
- razmatranje reguliranja razvoja softvera aplikacija za praćenje s ciljem razmatranja moguće zlorporabe ili zlorporabe tih aplikacija i osiguravanja odgovarajućih zaštitnih mjera kako bi se zaštitila temeljna prava i osigurala usklađenost s primjenjivim pravom o zaštiti podataka; zabranu stavljanja na tržište bilo kojeg softvera za praćenje koji je uključen u nadzor bez privole korisnika i bez jasnih naznaka o njegovoj aktivnosti;
- razmatranje kodeksa prakse za internetske platforme, uzimajući u obzir njegovu moguću uključenost ili ulogu u kontekstu rodno uvjetovanog nasilja na internetu, te osiguravajući da organizacije civilnog društva mogu sudjelovati u evaluaciji i reviziji Kodeksa postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu; donošenje mjera kojima se IT poduzeća obvezuju na poboljšanje povratnih informacija koje pružaju korisnicima putem obavijesti, što bi im omogućilo da brzo i učinkovito reagiraju na sadržaj označen kao nezakonit;
- priznavanje digitalne dimenzije rodno uvjetovanog nasilja u nacionalnim strategijama, programima i akcijskim planovima kao dio cjelovitog odgovora na sve oblike rodno uvjetovanog nasilja;

utorak, 14. prosinca 2021.

- promicanje suradnje među državama članicama, internetskim posrednicima i nevladinim organizacijama koje rade na tom problemu, primjerice u obliku događanja vezanih za uzajamno učenje i javnih konferencija;
- multidisciplinarna suradnja i suradnja dionika, među ostalim s tehnološkim poduzećima, pružateljima usluga smještaja na poslužitelju i nadležnim tijelima, u pogledu najboljih praksi za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja u skladu s temeljnim pravima.

4. preporuka o zaštiti žrtava, potpori žrtvama i naknadi štete žrtvama

Komisija i države članice trebale bi poduzeti sljedeće mjere, koje bi trebale biti usmjerene na žrtve i imati međusektorski pristup:

- promicanje obvezne i kontinuirane posebne izobrazbe za stručnjake na terenu i stručnjake koji rade sa žrtvama rodno uvjetovanog nasilja na internetu, uključujući tijela kaznenog progona, osoblje zaposleno u području socijalne skrbi, rada s djecom i zdravstva, aktere u kaznenom pravosuđu te članove sudstva; programi osposobljavanja na razini Unije mogli bi se provoditi u okviru programa Pravosuđe i Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti te u suradnji s CEPOL-om i Europskom mrežom za pravosudno osposobljavanje; posebno bi trebalo staviti naglasak na sekundarnu viktimizaciju i kako ju možemo izbjeći, na dvostruku dimenziju rodno uvjetovanog nasilja (na internetu/izvan interneta), na interseksijsku diskriminaciju i na pomoć žrtvama s posebnim potrebama;
- osiguravanje da sva osposobljavanja za stručnjake imaju rodno osjetljiv pristup i da program uključuje mjere kojima se osigurava da žrtva ne bude ponovno viktimizirana tijekom kaznenog postupka (ponovna viktimizacija i stigmatizacija);
- osiguravanje da internetske platforme koje se primarno upotrebljavaju za širenje pornografskog sadržaja koje su izradili korisnici poduzimaju potrebne tehničke i organizacijske mjere kako bi se zajamčila pristupačnost kvalificiranog postupka obavješćivanja na način da korisnici mogu obavijestiti platformu da se slikovni materijal koji ih prikazuje ili navodno prikazuje dijeli bez njihova pristanka i dostaviti platformi dokaz prima facie njihova fizičkog identiteta te da će sadržaj koji se prijavi tim postupkom biti uklonjen u roku od 48 sati;
- osiguravanje da internetske platforme koje se primarno upotrebljavaju za širenje pornografskog sadržaja koje su izradili korisnici poduzimaju potrebne tehničke i organizacijske mjere kako bi se zajamčilo profesionalno moderiranje sadržaja koje provodi čovjek, pri čemu se preispituje sadržaj koji je vrlo vjerojatno nezakonit, kao što je voajerski sadržaj ili prikazivanje scena silovanja;
- uspostavljanje nacionalnih kontaktnih točaka u socijalnim službama i tijelima kaznenog progona s posebnim osobljem koje je prošlo obuku o rodno uvjetovanom nasilju na internetu na kojima žrtve mogu prijaviti rodno uvjetovano nasilje na internetu u sigurnom okruženju; kontaktne točke trebale bi biti usklađene preko mreže; te bi mjere pridonijele rješavanju problema nedovoljnog prijavljivanja i ponovne viktimizacije i stvaranju sigurnijeg okruženja za žrtve rodno uvjetovanog nasilja na internetu;
- olakšavanje pristupa informacijama na jednostavnom i pristupačnom jeziku koji žrtva razumije, posebno u pogledu pravne pomoći i službi za potporu, i razviti posebne usluge za žrtve nasilja na internetu (telefonske linije za pomoć ženama, skloništa, pravna i psihološka pomoć); olakšavanje prijavljivanja od strane žrtava tako što će im se omogućiti da dobiju nalog za zaštitu te razvoj mehanizama pravne zaštite s odgovarajućim mjerama naknade;
- opremiti nacionalne telefonske linije za pomoć potrebnim sredstvima i stručnim znanjem kako bi mogle odgovoriti na digitalnu dimenziju rodno uvjetovanog nasilja;
- uspostavljanje telefonske linije za pomoć na razini Unije kao kontaktne točke za žrtve i osiguravanje da joj žrtve mogu lako pristupiti i slobodno ju koristiti; razviti popis službi za potporu, među ostalim telefonskih linija za pomoć i mehanizama za prijavu koji su dostupni u pojedinačnim slučajevima nasilja na internetu;

utorak, 14. prosinca 2021.

- osiguravanje da žrtve rodno uvjetovanog nasilja na internetu u državama članicama imaju pristup specijaliziranim službama za potporu te pravosuđu, pravnim lijekovima te sigurnim i pristupačnim postupcima i mehanizmima prijavljivanja neovisno o podnošenju pritužbe; uklanjanje svih prepreka s kojima se žrtve koje odluče podnijeti pritužbu mogu suočiti i uspostavljanje mehanizama za podnošenje pritužbi koji su lako i odmah dostupni žrtvama, među ostalim digitalnim sredstvima;
- razvijanje mehanizama suradnje između država članica, internetskih posrednika i nevladinih organizacija koje rade na tom pitanju, kao i između relevantnih aktera kao što su pravosuđe, javni tužitelji, tijela kaznenog progona, lokalna i regionalna tijela te organizacije civilnog društva;
- podupiranje organizacija civilnog društva, posebno onih koje pružaju usluge potpore žrtvama, među ostalim pružanjem financijske potpore;
- promicanje etičkog razvoja i upotrebe tehnoloških rješenja kojima se podupiru žrtve i koja pomažu u otkrivanju počinitelja, uz osiguravanje potpunog poštovanja temeljnih prava.

Komisija bi trebala razviti vodeća načela za službenike tijela kaznenog progona u postupanju sa žrtvama koje prijavljuju rodno uvjetovano nasilje na internetu, koja bi ih trebala opremiti svim mekim vještinama potrebnima za pažljivo slušanje, razumijevanje i poštovanje svih žrtava rodno uvjetovanog nasilja na internetu; vodeća načela trebala bi imati rodno osviješteni pristup.

Države članice trebale bi razviti specijalizirane usluge zaštite i potpore koje su besplatno dostupne svim žrtvama, uključujući hitnu i dugoročnu potporu, kao što je psihološka, medicinska, pravna, praktična i društveno-gospodarska potpora, uzimajući u obzir posebne potrebe žrtava, te posvetiti posebnu pozornost žrtvama koje pripadaju skupinama koje su posebno izložene ili kojima je potrebna pomoć. Komisija bi državama članicama u tom pogledu trebala pružiti potporu.

5. preporuka o kaznenom progonu i kriminalizaciji rodno uvjetovanog nasilja na internetu

Na temelju definicije iz 2. preporuke i s obzirom na to da bi kriminalizacija rodno uvjetovanog nasilja na internetu mogla imati odvraćajući učinak na počinitelje, kriminalizacijom rodno uvjetovanog nasilja na internetu trebalo bi uzeti u obzir sljedeće kriterije:

- oblike rodno uvjetovanog nasilja na internetu koje države članice trebaju kriminalizirati (kako bi se obuhvatile i prethodne faze kiberkriminaliteta – poticanje, pomaganje, sudioništvo i pokušaj);
- minimalne i maksimalne kazne (zatvor i novčane kazne);
- prekogranične istrage i kazneni progon;
- posebne odredbe u kojima se navode smjernice za istragu i kazneni progon uglavnom namijenjene tijelima kaznenog progona i državnim odvjetnicima, koje bi trebale sadržavati i posebne indikacije za tijela kaznenog progona o prikupljanju dokaza;
- učinkovitu suradnju među tijelima kaznenog progona, tehnološkim poduzećima i pružateljima usluga, posebno u pogledu identifikacije počinitelja i prikupljanja dokaza, koji bi trebali biti u potpunom skladu s temeljnim pravima i slobodama te pravilima o zaštiti podataka;
- prikupljanje svih dokaza trebalo bi se provoditi bez uzrokovanja sekundarne viktimizacije ili ponovnog traumatiziranja žrtava;
- otegotne okolnosti, ovisno o profilu žena, djevojčica i LGBTIQ žrtava (iskorištavanje posebnih obilježja, ranjivost žena, djevojčica i LGBTIQ osoba na internetu);
- procjene rizika trebale bi uključivati i razmatrati uzorke ponašanja i rodne aspekte incidenta, kao što su stereotipi, diskriminacija, seksualne prijetnje i zastrašivanje; ti bi se podaci trebali iskoristiti u određivanju popratnih mjera i poboljšanju prikupljanja podataka povezanih s različitim manifestacijama rodno uvjetovanog nasilja na internetu;
- pružanje dokaza ne bi smjelo predstavljati opterećenje za žrtve niti doprinostiti daljnjoj viktimizaciji.

Sve mjere trebale bi biti usmjerene na žrtve i primjenjivati međusektorski pristup.

utorak, 14. prosinca 2021.

6. preporuka o prikupljanju podataka i izvješćivanju

Komisija i države članice trebale bi redovito prikupljati i objavljivati sveobuhvatne raščlanjene i usporedive podatke o različitim oblicima rodno uvjetovanog nasilja na internetu, ne samo na temelju izvješća tijela kaznenog progona ili organizacija civilnog društva, već i na temelju iskustava žrtava. Nakon prikupljanja tih podataka mogle bi se provesti sveobuhvatne studije. Podatke država članica o rodno uvjetovanom nasilju na internetu trebalo bi prikupljati i stavljati na raspolaganje putem statističkih baza podataka EIGE-a, FRA-e i Eurostata, a države članice trebale bi osigurati da na najbolji način iskoriste kapacitete i resurse EIGE-a. Agencija za temeljna prava trebala bi provesti nova opsežna istraživanja na razini Unije o svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja na internetu, koja bi se trebala temeljiti na najnovijim podacima Unije kako bi se pružio točan odgovor.

Komisija bi u skladu s tom preporukom trebala redovito podnositi izvješća Europskom parlamentu i Vijeću u kojima ocjenjuje u kojem su opsegu države članice poduzele mjere. Komisija bi trebala i poboljšati podatke raščlanjene po spolu o raširenosti i štetnim posljedicama rodno uvjetovanog nasilja na internetu na razini Unije.

Komisija i države članice trebale bi razviti pokazatelje za mjerenje učinkovitosti svojih intervencija za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja na internetu.

Dodatni prijedlozi mogli bi uključivati:

- stvaranje statistike o raširenosti i oblicima nasilja na internetu te istovremeno poticanje ujednačenosti i usporedivosti podataka prikupljenih u državama članicama;
- program prikupljanja podataka na razini Unije;
- redovito prikupljanje podataka kako bi razina znanja pratila neprestanu evoluciju alata i tehnologija koje se mogu koristiti u počinjenju nasilja na internetu;
- preporuku da se iskoriste kapaciteti i stručno znanje EIGE-a, Eurostata, FRA-e, Europol-a, Eurojusta i ENISA-e.